

ทฤษฎาคุควณณนา

๗. มหาโมคคัลลานตเถรวตถุ. (๑๑๓)

“โย ทณฺฑเณน อทณฺฑเทสุติ อิมํ ฐมฺมเทสนํ สตุถา เวพฺพเน
วิหรนฺโต มหาโมคคัลลานตเถโร อารพฺภ กเถสิ.

เอกสฺมี หิ สมเย ติตฺถิยา สนฺนิปตฺติวา จินฺตลฺลํ “ชานาถา
โส, เกน การเณน สมณสฺส โคตมสฺส ลากสฺสกาโร มหา หุต
วา นิพฺพตฺโตติ.

(เอกจฺเจ) “มยํ น ชานาม, ตุมฺहे ปน ชานาถาติ.

- (เอกจฺเจ) “อาม ชานาม, มหาโมคคัลลานนฺนาม เอก
- ° นิสฺสาย อุปฺปนฺโน, โส หิ เทวโลกํ คนฺตฺวา เทวตาหิ กตกมฺม
 - ° ปุจฺฉิตฺวา อาคนฺตฺวา มนุสฺसानํ กเถสิ “(เทวตา) อิทํ นาม กตฺ
วา เอวรูปํ สมฺปตฺติํ ลภนฺตฺติ, นิริยํปี คนฺตฺวา นิริเย นิพฺพตฺ
ตานมฺปี (สตุตฺตานํ) กมฺมํ ปุจฺฉิตฺวา อาคนฺตฺวา มนุสฺसानํ กเถสิ “(นิริ
เย นิพฺพตฺตา สตุตา) / เนรยิกสตุตา อิทํ นาม กตฺวา เอวรูปํ ทุกฺข
 - ° อนุภวนฺตฺติ; มนุสฺสา ตสฺส กถํ สุตฺวา มหนฺตํ ลากสฺสกาโร อภิ
หรนฺติ; สเจ ตํ มาเรตฺถํ สกฺขิสฺสํ, โส ลากสฺสกาโร อมฺหาก
 - ° นิพฺพตฺติสฺสตีติ.

เต (ติตฺถิยา) “อตฺเถโส อุปาโยติ สพฺเพ เอกจฺจนฺทา หุต
วา “ยงฺกิลฺลจฺจิ กตฺวา ตํ มาราเปสฺสามาติอตฺตโน อุปฺภฺจาเก สมาท
เปตฺวา สหสฺสํ ลภิตฺวา ปุริสฺสมาตกกมฺมํ กตฺวา จรฺนเต โจเร ปกฺโก
สาเปตฺวา “มหาโมคคัลลานตเถโร นาม กาฬสียํ วสฺติ, ตตฺถ คนฺต
วา ตํ มาเรธาติ กหาปณฺเณ อทํสุ.

โจรา ธนโลเภน สมปฏิจิฉิตวา “เถร มาเรสุสามาติ
..... คนุตวา ตสฺส วสนฺนุจํ ปริวาเรสุ.

เถโร เตหิ ปริกฺขิตฺตภาวํ ลตฺวา กุณฺณจิกฺกจฺฉิตฺเตน นิภฺษมิตฺวา ปกฺกามิ. เต ตํทิวสํ เถรํ อทิสฺวา ปุเนกทิวสํ คนุตวา ปริกฺขิปีสุ.

เถโร ลตฺวา กณฺณิกามณฺฑลํ ภินฺทิตฺวา อากาสํ ปกฺขนฺทิ.

เอวํ เต ปจฺจมาเสปี มชฺฌิมมาเสปี เถรํ คเหตฺมํ นาสภฺขีสุ. ปจฺจิมมาเส ปน สมฺปตฺเต, เถโร อตฺตนา กตกมฺมสฺส อากทฺตมฺนภาวํ
° ลตฺวา น อปคฺจจิ.

โจรา คนุตวา เถรํ คเหตฺวา ตณฺฑุลกณฺมตฺตานิสฺส อภฺยจีนิ กรโณตา ภินฺทิสฺส.

อด นํ “มโตติ สลฺยาย เอกสฺมี คุมฺพปิฏฺเฐ จิปีตวา ปกฺกมฺีสุ. เถโร “สตฺถารํ ปสฺสิตฺวา ว ปรีนิพฺพายิสฺสามิตีอตฺตภาวํ ฌานเวจฺเณน เวเจตฺวา ถิรํ กตฺวา อากาเสน สตฺถุ สนฺติกํ คนุตวา สตฺถารํ วนฺทิตฺวา “ภนฺเต ปรีนิพฺพายิสฺสามิตี อาห.

“ปรีนิพฺพายิสฺสสิ โมคฺคฺลลนาติ.

“อาม (ปรีนิพฺพายิสฺสามิ) ภนฺเตติ.

“กตฺถ คนุตวา (ปรีนิพฺพายิสฺสสิ) อิติ.

“กาฬสิลาปเทสํ (คนุตวา ปรีนิพฺพายิสฺสามิ) ภนฺเตติ.

“เตนฺหิ โโมคฺคฺลลน มยฺหํ ธมฺมํ กเถตฺวา ยาหิ, ตาทิสฺสฺส หิ เม สาวกสฺส อิทานิ ทสฺสนํ นตฺถิติ.

โส “เอวํ กริสฺสามิ ฆนฺเตติ สตฺถารํ วนฺทิตฺวา อากาเส อุป
ปติตฺวา **ปรีนิพฺพานทิวเส** (นानปฺปการา อิทฺธิโย กโรนฺโต) สารีปฺตตต
เถโร วีย นานปฺปการา อิทฺธิโย กตฺวา ฆมฺมํ กเถตฺวา สตฺถารํ วน
ทิตฺวา กาฬสฺสิลายํ อฏฺฐวี คนฺตฺวา ปรีนิพฺพายิ.

“เถรํ กิร โจรา มาเรสุณฺติ อัยปิ กถา สกถชฺมพฺพุทธีปํ ปตฺถ
ริ.

ราชา อชาตสตฺตฺ โจเร **ปรีเยสน**ตฺถาย จารปฺริเส ปโยเชสิ.
เตสุปิ โจเรสุ สุราปานे สฺรํ ปิวนฺเตสุ เอโก (โจ
โร) เอกสฺส ปิณฺณจํ ปหริตฺวา ปาเตสิ.

โส ตํ สนฺตชฺเชตฺวา “อมฺโห พุพฺพินฺตีตํ ตวํ กสฺมา เม ปิณฺณจํ
โปเถสิตี อห.

“กิมฺปน หเร พุณฺณโจร ตยา มหาโมคฺคัลลาโน ปจฺมํ ปหโต
ติ.

(อิตโร) “กิมฺปน มยา ปหตฺถาวํ ตวํ น ชานาสีติ.

อิตติ **เนสํ** “มยา ปหโต, มยา ปหโตติ วทฺนฺตานํ (วจนํ) สุต
วา เต จารปฺริสา เต สพฺเพ โจเร คเหตุวา รณฺโณ อาโร
เจสุ.

ราชา โจเร ปกฺโกสาเปตฺวา ปุจฺฉิ “ตุมฺहेหิ เถโร มาริโตติ.

“อาม เทวาติ.

“เกน ตุมฺเห อุกฺโขชิตาติ.

“นคฺคสมณเกหิ (มยํ อุกฺโขชิตา) เทวาติ.

ราชา ปญฺจสเต นคฺคสมณเก คหาเปตฺวา ปญฺจสเตหิ โจเร
หิ สทฺธิ ราชญฺคณ นากิปปมาเณสุ อาวาเณสุ นิกฺขนาเปตฺวา ปลา

เลหิ ปฏิจจุฉาหาเปตฺวา อคฺคิ ทาเปสฺสิ, อถ เนลํ ฌามภาวํ ฌตฺ
วา อยนฺงคเลหิ กสาเปตฺวา สพฺเพ ขณฺฑาขณฺฑํ การาเปสฺสิ, จตฺ
สุ โจเรสุ สุลาโรปนํ การาเปสฺสิ.

ภิกฺขุ ฌมฺมสภายํ กถํ สมฺมุจฺจาเปสฺสุ “อโห มหาโมคฺคฺคฺลฺลานต-
เถโร อตฺตโน อนนฺรูปํ มรณํ ปตฺโตติ.

สตฺถา อาคฺนฺตฺวา “กาย นฺตฺถ ภิกฺขเว เอตฺรหิ กถาย สนฺ
นิสฺสินฺนาติ ปุจฺจิตฺวา, “(มยํ) อิมาย นาม (กถาย) เอตฺรหิ สนฺนิสฺสินฺนา
(อมฺห) อิติ (วจเน) (เตหิ) วุตฺเต, “ภิกฺขเว โมคฺคฺคฺลฺลานเนน อิมสฺสเว
อตฺตภาวสฺส อนนฺรูปํ มรณํ ปตฺตํ, ปุพฺ
เพ ปน เตน กตฺสส กมฺมสฺส อนนฺรูปเมว มรณํ ปตฺตนฺติ วตฺ
วา “กิมฺปนสฺส ภนฺเต ปุพฺพกมฺมนฺติ (เตหิ) ปุณฺณโจ วิตฺถาเรตฺวา กเถ
สิ: